

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ
ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Μονάδα Α2
Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Τροποποίηση της με Α.Π. 1687/29.03.2023 (ΑΔΑ: 6ΝΤΖ46ΜΤΛΡ-ΦΓΚ) απόφασης με θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (05ΚΕ)

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.04.2005).
2. Το Ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.», όπως ισχύει.
3. Το Ν.4622/07.08.2019 (ΦΕΚ/Α/133/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
4. Το Π.Δ. 5/2022 (ΦΕΚ 15/Α/04.02.2022) «Οργανισμός Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων», όπως ισχύει.
5. Το Π.Δ. 81/08.07.2019 (ΦΕΚ 119/Α/08.07.2019) «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων».
6. Το Π.Δ. 83/09.07.2019 (ΦΕΚ 121/Α/09.08.2019) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
7. Το Π.Δ. 63/04.08.2020 (ΦΕΚ 156/Α/05.08.2020) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών και Ειδικών Γραμματειών, μεταφορά αρμοδιοτήτων μεταξύ Γενικών Γραμματειών», και ειδικότερα το άρθρο 3.
8. Την υπ. αριθ. 51875/07.05.2021 (ΦΕΚ Β' 1867/2021) Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ιωάννη Τσακίρη».
9. Τη με αριθμό 86593/13.08.2020 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 628/2020) Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διορισμός Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείου Συνοχής του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων».
10. Τη με Α.Π. 87051/12.09.2022 (ΦΕΚ Β 4855/14.09.2022) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», η οποία μετονομάστηκε με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 και κατάργηση της υπό στοιχεία 67743/ΕΥΘΥ 615/24.6.2015 (Β' 1248) υπουργικής απόφασης.

11. Τη με Α.Π. 100188/18.10.2022 Υπουργική Απόφαση «Τοποθέτηση προϊστάμενου στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα».
12. Την υπό τα στοιχεία C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
13. Την υπό τα στοιχεία C(2022) 3826 final Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 15.06.2022 για την έγκριση του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Ελλάδα.
14. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1058/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1057/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (Ο.Υ ΕΕ L 352/1 της 24.12.2013) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis), όπως ισχύει.
18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1056/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).
19. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
20. Το Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
21. Το Ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
22. Το από 14.11.2022 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΕΥΘΥ με θέμα: «ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΔΕ 2021-2027 (Α' ΜΕΡΟΣ)».
23. Τη με Α.Π. 110565/22.11.2022 (Β' 5958) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]».
24. Τη με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027».
25. Τη με Α.Π. 5483/20.01.2023 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών - Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ 390/Β/30.01.2023).
26. Τη με Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10.02.2023 Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: Δυνατότητα Ενίσχυσης των Επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει Συμβάσης Δικαιόχρησης (Franchise).

27. Τη με Α.Π. 333/20.01.2023 (ΑΔΑ:92Η946ΜΤΛΡ-817) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: Ορισμός του ΕΦΕΠΑΕ - Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας & Επιχειρηματικότητας ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για τη διαχείριση Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων.
28. Την από 12.10.2022 έγκριση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ του Δελτίου Εξειδίκευσης «ΣΠ 1-ΕΣ 1 iii - Δράση 2-1.3-02: Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜΜΕ» του Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ».
29. Το με Α.Π. 126014-23.12.2022/ΕΥΚΕ 2154 (ΕΥΔ 7285/23.12.2022) έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: «Διατύπωση γνώμης για το σχέδιο της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (05ΚΕ)».
30. Τη με Α.Π. 658/01.02.2023 (ΑΔΑ: 9Ρ6Δ46ΜΤΛΠ-ΩΡΔ) Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027 για την έγκριση, μέσω της 2ης Γραπτής Διαδικασίας, της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων στο πλαίσιο της Δράσης με κωδικό «ΣΠ 1-ΕΣ 1 iii - Δράση 2-1.3-02: Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜΜΕ».
31. Τη με Α.Π. 1259/06.03.2023 Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜΜΕ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (05ΚΕ) (ΑΔΑ: ΩΝ2Ε46ΜΤΛΡ-Λ4Ι).
32. Τη με Α.Π. 1559/22.03.2023 (ΑΔΑ: ΨΒ4Ω46ΜΤΛΡ-ΠΔΚ) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: Πρώτη (1η) Τροποποίηση Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (05ΚΕ).
33. Τη με Α.Π. 1687/29.03.2023 (ΑΔΑ: 6ΝΤΖ46ΜΤΛΡ-ΦΓΚ) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (05ΚΕ).
34. Το από 29.03.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την προσθήκη της ερώτησης 14Α στο αρχείο των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων που είχε εγκριθεί με την με Α.Π. 1687/29.03.2023 (ΑΔΑ: 6ΝΤΖ46ΜΤΛΡ-ΦΓΚ) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (04ΚΕ).

Η νέα συμπληρωμένη έκδοση του Αρχείου Συχνών Ερωτήσεων – Απαντήσεων για τη Δράση «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» επισυνάπτεται ως αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Η παρούσα απόφαση να αναρτηθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και να δημοσιευθεί στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»: <http://www.antonistikitita.gr>, του ΕΣΠΑ <https://www.espa.gr>, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του ΕΦΕΠΑΕ <http://www.efepae.gr>.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

Συνημμένα:

Νέα συμπληρωμένη έκδοση Αρχείου Συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- Γραφείο Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- Αρχή Πιστοποίησης
- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ
- ΕΥΣΑΕ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ
- Γραφείο Προϊσταμένης
- Μονάδες Α1, Α2, Β2

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ
ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

«Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ»

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΪΟΣ 2023

ΜΕ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ 14Α

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ερώτηση 1: Σε περίπτωση που για την πλήρωση της τυπικής προϋπόθεσης ii «δραστηριοποίηση σε Κύριο Κωδικό Δραστηριότητας ή σε Κωδικό Δραστηριότητας με τα μεγαλύτερα έσοδα» της ενότητας 4 της αναλυτικής πρόσκλησης, γίνεται χρήση του Κωδικού Δραστηριότητας (ΚΑΔ) με τα μεγαλύτερα έσοδα, τα στοιχεία ποιού έτους λαμβάνονται υπόψη;

Απάντηση: Για την τήρηση της τυπικής προϋπόθεσης ii της ενότητας 4 της αναλυτικής πρόσκλησης λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία της πλήρους κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης που αφορά στο έτος που προηγείται της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα φορολογικά έντυπα στην ΑΑΔΕ.

Ερώτηση 2: Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υπάρχει υποχρέωση υποβολής εγγράφου αδειοδότησης;

Απάντηση: Η υποχρέωση αδειοδοτικού εγγράφου αφορά σε έναν από τους ΚΑΔ που διαθέτει η επιχείρηση, εφόσον υπάρχει σχετική απαίτηση. Σε περίπτωση που επιχείρηση διαθέτει ΚΑΔ για τους οποίους απαιτείται έγγραφο αδειοδότησης και ΚΑΔ για τους οποίους δεν απαιτείται, θα πρέπει να υποβάλλει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένα αδειοδοτικό έγγραφο.

Ερώτηση 3: Μια επιχείρηση κατά την υποβολή υποχρεούται να υποβάλει έγγραφο αδειοδότησης για τον/τους ΚΑΔ επένδυσης;

Απάντηση: Η επιχείρηση δεν υποχρεούται να υποβάλει έγγραφο αδειοδότησης για τον/τους ΚΑΔ επένδυσης κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Ερώτηση 4: Στην πρόσκληση αναφέρεται ότι "Η επιχείρηση δύναται να υποβάλει μία (1) νέα αίτηση χρηματοδότησης μόνο στην περίπτωση που η προηγούμενη αίτησή της έχει απορριφθεί και δεν έχει προχωρήσει σε υποβολή ένστασης ή έχει ανακαλέσει οικειοθελώς ήδη την υποβληθείσα ένστασή του". Σε περίπτωση οικειοθελούς απόσυρσης θα έχει δικαίωμα για άλλη 1 ή 2 ακόμα υποβολές, εφόσον η αρχική δεν έχει αξιολογηθεί;

Απάντηση: Σύμφωνα με την ενότητα 4 «Δικαιούχοι της Δράσης – Όροι & Προϋποθέσεις Συμμετοχής» και το κεφάλαιο 9 «Διαδικασία Υποβολής της Αίτησης Χρηματοδότησης και του ηλεκτρονικού φακέλου υποψηφιότητας», οι επιχειρήσεις δύνανται να υποβάλλουν **μία (1) ακόμα νέα αίτηση χρηματοδότησης** στις εξής περιπτώσεις όταν: α) υπήρξε έγγραφη οικειοθελής απόσυρση της προηγούμενης αίτησης χρηματοδότησής τους (πριν την έναρξη της αξιολόγησης), β) η αρχική αίτησή τους έχει απορριφθεί, γ) δεν έχουν προχωρήσει σε υποβολή ένστασης, δ) έχουν ανακαλέσει οικειοθελώς ήδη τις υποβληθείσες ενστάσεις τους.

Ερώτηση 5: Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού (ΚΑΔ 55) πρέπει υποχρεωτικά κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης να τηρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 5.2. «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ» (π.χ. Ξενοδοχείο με Κατάταξη κατηγορίας 3* αστέρων είναι επιλέξιμο για την δράση);

Απάντηση: Οι προϋποθέσεις της παραγράφου 5.2 της αναλυτικής πρόσκλησης αφορούν τους κατ' ελάχιστον περιορισμούς που πρέπει υποχρεωτικά να τηρούν τα επενδυτικά σχέδια με ΚΑΔ επένδυσης «Καταλύματα» (ΚΑΔ 55) του Τομέα του Τουρισμού κατά το στάδιο της ολοκλήρωσης και παραλαβής του έργου. Π.χ. Ξενοδοχείο με Κατάταξη κατηγορίας 3* (τριών αστέρων) μπορεί να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης στην δράση με την προϋπόθεση ότι κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου θα καταταγεί σε κατηγορία 4* (τεσσάρων αστέρων) και άνω με δυναμικότητα από Δώδεκα (12) κλίνες και άνω, πάντοτε τηρουμένων και των λοιπών όρων της Δράσης.

Ερώτηση 6: **Οι ατομικές επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων;**

Απάντηση: Οι ατομικές επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται σε εγγραφή στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων καθότι ως πραγματικός δικαιούχος λογίζεται ο ίδιος ο επιχειρηματίας/ιδιοκτήτης τους.

Ερώτηση 7: **Για τις επιχειρήσεις με διαχειριστική χρήση 01/07 - 30/06, ποιών ετών τα οικονομικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του μεγέθους τους;**

Απάντηση: Για τον προσδιορισμό του μεγέθους της δικαιούχου επιχείρησης, βάσει του ορισμού της Σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ, επισυνάπτονται τα οικονομικά στοιχεία των δυο (2) τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων για τις οποίες έχουν υποβληθεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα (πχ φορολογικά έντυπα Ε3 & Ν).

Ερώτηση 8: **Βάσει ποιού έτους πραγματοποιείται ο υπολογισμός των ΕΜΕ για τον έλεγχο πλήρωσης της τυπικής προϋπόθεσης των δύο (2) ΕΜΕ;**

Απάντηση: Για τη πλήρωση της τυπικής προϋπόθεσης των δύο (2) ΕΜΕ εξαρτημένης εργασίας, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του ημερολογιακού έτους που προηγείται της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Π.χ. στην περίπτωση επιχείρησης η οποία υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης τον Απρίλιο του 2023, η τήρηση της ως άνω προϋπόθεσης θα εξεταστεί με βάση τα στοιχεία του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ ή του ΕΦΚΑ-NAT για το διάστημα από 1/1/2022 έως 31/12/2022.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ/ ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Ερώτηση 9: **Σε περίπτωση που η επιχείρηση είναι μέλος οργανωμένου ομοιόμορφου δικτύου διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών, η Υπεύθυνη Δήλωση ΜμΕ θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από Ορκωτό Ελεγκτή- Λογιστή;**

Απάντηση: Η Υπεύθυνη Δήλωση ΜμΕ θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από Ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή. Εάν η Υπεύθυνη Δήλωση ΜμΕ είναι υπογεγραμμένη μόνο από το Δικαιούχο, θα πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή – Λογιστή για το μέγεθος της επιχείρησης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Ερώτηση 10: Ποιά ημερομηνία λαμβάνεται υπόψιν για την επιλεξιμότητα των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου μιας επιχείρησης στην περίπτωση που η αίτηση χρηματοδότησής της έχει αρχικά απορριφθεί και έχει υποβάλλει νέα αίτηση χρηματοδότησης;

Απάντηση: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών για το επενδυτικό σχέδιο λαμβάνεται υπόψιν η ημερομηνία υποβολής της νέας αίτησης χρηματοδότησης.

Ερώτηση 11: Δαπάνες για αγορά Η/Υ και παρεμφερή εξοπλισμού είναι επιλέξιμες;

Απάντηση: Οι δαπάνες για εξοπλισμό ΤΠΕ (hardware & software) είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον είναι απαραίτητες για την λειτουργία του ενισχυόμενου παραγωγικού μηχανολογικού εξοπλισμού.

Ως εκ τούτου κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα πρέπει ο εξοπλισμός ΤΠΕ να περιλαμβάνεται στο ίδιο τιμολόγιο ή στην ίδια σύμβαση με τον νέο ενισχυόμενο παραγωγικό μηχανολογικό εξοπλισμό. Εναλλακτικά θα πρέπει ο προμηθευτής του ενισχυόμενου παραγωγικού μηχανολογικού εξοπλισμού να ορίζει (π.χ. σε προσφορά ή άλλο επίσημο έγγραφο του) ρητά την αναγκαιότητα προμήθειας του εξοπλισμού ΤΠΕ για την σωστή λειτουργία του ενισχυόμενου παραγωγικού εξοπλισμού.

Ερώτηση 12: Σύμφωνα με την αναλυτική πρόσκληση στο Παράρτημα Ι των Δικαιολογητικών Υποβολής αναφέρεται ότι κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται υποχρεωτικά δύο (2) προσφορές για κάθε δαπάνη των κατηγοριών 1 έως και 9, καθαρής αξίας άνω των 50.000€. Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται σε επίπεδο δαπάνης ή κατηγορία δαπάνης;

Απάντηση: Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται για κάθε διακριτό φυσικό αντικείμενο, σε επίπεδο (εγγραφής) δαπάνης στο ΟΠΣΚΕ, ανεξάρτητα της κατηγορίας στην οποία ανήκει. Επισημαίνεται ότι δεν θα πρέπει να γίνεται κατάτμηση της ενιαίας δαπάνης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο για την αποφυγή της συγκεκριμένης υποχρέωσης. Αν δεν υποβληθούν τουλάχιστον δύο (2) προσφορές η εν λόγω δαπάνη απορρίπτεται.

Μόνο στην περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ. ειδικές κατασκευές κ.λ.π.) προσκομίζεται μία (1) συνοδευόμενη με σχετική τεκμηρίωση.

Ερώτηση 13: Η κατηγορία δαπάνης 11 «Έμμεσες Δαπάνες» είναι υποχρεωτική; Πώς συνυπολογίζεται στον προτεινόμενο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου;

Απάντηση: Η κατηγορία αυτή είναι υποχρεωτική. Οι έμμεσες δαπάνες υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης και περιλαμβάνονται στον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου.

Για παράδειγμα, για μια αίτηση χρηματοδότησης με συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό 132.680€:
Άθροισμα Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού Άμεσων Δαπανών 124.000€

Έμμεσες Δαπάνες: $124.000\text{€} \times 7\% = 8.680\text{€}$.

Επομένως $124.000\text{€} + 8.680\text{€} = 132.680\text{€}$

Ερώτηση 14: Στην κατηγορία 3 «εξοπλισμός green» και συγκεκριμένα στην υποκατηγορία εξοπλισμού 3.3 που αφορά στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή):

α) η δαπάνη εγκατάστασης net metering είναι επιλέξιμη;

β) μπορεί η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια να διοχετεύεται στο δίκτυο και να συμψηφίζεται με την καταναλισκόμενη ή θα πρέπει η παραγόμενη ενέργεια να προορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη των αναγκών της επιχείρησης;

γ) η εγκατεστημένη ισχύς δύναται να ξεπερνά τα 10kW και θα αφορά την επιχορήγηση μιας και μόνο σύμβασης σύνδεσης με το Δίκτυο ΔΕΔΔΗΕ;

Απάντηση:

α) Ναι, η δαπάνη εγκατάστασης net metering είναι επιλέξιμη στην κατηγορία 3.3 και αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών ισχύος έως 10kW, συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και έξυπνους μετρητές ενέργειας και τηλεμετρίας (smart metering).

β) Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια μπορεί και να διοχετεύεται στο δίκτυο ώστε να συμψηφίζεται με την καταναλισκόμενη ενέργεια (αυτοπαραγωγή μέσω ενεργειακού συμψηφισμού).

Η διαχείριση των συστημάτων αποθήκευσης (μπαταρίες) αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της ιδιοκατανάλωσης της παραγόμενης από τον Φ/Β σταθμό ενέργειας. Κατά τη λειτουργία του συστήματος (Φ/Β με μπαταρία) η παραγόμενη από τον Φ/Β σταθμό ενέργεια διοχετεύεται πρωταρχικά στις καταναλώσεις του ωφελούμενου. Τυχόν περίσσεια παραγωγής διοχετεύεται στο σύστημα αποθήκευσης έως την πλήρωση αυτού και μόνο όταν αυτή έχει συντελεστεί, μπορεί η διαθέσιμη ενέργεια του Φ/Β να εγχέεται στο Δίκτυο. Σε περιόδους που η παραγόμενη από τον Φ/Β σταθμό ενέργεια δεν επαρκεί για την κάλυψη των καταναλώσεων του ωφελούμενου, αυτές καλύπτονται πρωταρχικά με εκφόρτιση του συστήματος αποθήκευσης και δευτερευόντως με απορρόφηση ενέργειας από το Δίκτυο.

γ) Η εγκατεστημένη ισχύς παραγωγής του φωτοβολταϊκού σταθμού καθορίζεται στη Σύμβαση Σύνδεσης, όπως προκύπτει από την συμφωνημένη ισχύ κατανάλωσης της επιχείρησης, τις ενεργειακές ανάγκες που στοχεύει να καλύψει η επιχείρηση, την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη της εγκατάστασης στην οποία εγκαθίσταται ο υπό ένταξη φωτοβολταϊκός σταθμός, από την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, ή/και από βεβαίωση και λοιπά κατάλληλα στοιχεία τεκμηρίωσης από αρμόδιο προς τούτο πρόσωπο/φορέα. Ωστόσο η **επιδότηση δίνεται κατά μέγιστο στα 10kW** εγκατεστημένης ισχύος του ΦΒ. Σε κάθε περίπτωση η επιχορήγηση θα κυμαίνεται ανάλογα με τις συμβάσεις σύνδεσης που έχει συνάψει η επιχείρηση με τον ΔΕΔΔΗΕ. **Σε περίπτωση που υπάρχει π.χ. Σύμβαση Σύνδεσης 15kW – τότε μπορεί να γίνει αποδεκτή, αλλά θα επιδοτηθεί για τα 10kW και τα υπόλοιπα 5kW θα πρέπει να τα καλύψει με διαθέσιμους πόρους της επιχείρησης.**

Ερώτηση 14 Α: Στην υποκατηγορία δαπάνης εξοπλισμού 3.3 που αφορά στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή) είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για σύστημα αποθήκευσης;

Απάντηση: Όσον αφορά την δαπάνη 3.3 «Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών», οι δαπάνες για σύστημα αποθήκευσης είναι επιλέξιμες μόνο όταν συνδυάζονται με την προμήθεια και εγκατάσταση νέων φωτοβολταϊκών σταθμών, αφορούν αποθήκευση ενέργειας παραγόμενης από αυτούς, **το σύστημα αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του, σε ετήσια βάση, από άμεσα συνδεδεμένες εγκαταστάσεις παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποτελούν στοιχεία μίας ενιαίας επένδυσης.**

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ερώτηση 15: Επιτρέπεται η μετεγκατάσταση, κατά το στάδιο υλοποίησης, σε άλλη Περιφέρεια;

Απάντηση: Κατά το στάδιο υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων οι δικαιούχοι οφείλουν να μην προβούν στη μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας επένδυσης εκτός της Περιφέρειας εγκατάστασης.

Ερώτηση 16: Κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου υπάρχει υποχρέωση διατήρησης των ΕΜΕ μισθωτής εργασίας του νέου προσωπικού;

Απάντηση: Η απαίτηση της διατήρησης των ΕΜΕ μισθωτής εργασίας δεν αφορά στο νέο προσωπικό που επιδοτείται στην κατηγορία δαπάνης 10 (μισθολογικό κόστος νέων εργαζομένων), αλλά στην υποχρέωση που έχει η επιχείρηση, κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου της, να διατηρήσει κατά το 12μηνο που προηγείται της υποβολής του τελικού αιτήματος επαλήθευσης, τις ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου.

Στον υπολογισμό διατήρησης των ΕΜΕ δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιχορηγούμενες ΕΜΕ της επιχείρησης για το διάστημα που επιχορηγούνται από τη Δράση. Στην περίπτωση που η επιχείρηση διατηρήσει τις πρόσθετες ΕΜΕ πέραν του διαστήματος επιχορήγησής τους, προσμετρώνται στον παραπάνω υπολογισμό.